

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2
Guidelines for The Digital Leadership Development of

The School Administrators under Khon Kaen

Primary Educational Service Area Office 2

ณัฐนิชา นาสองชน^{1*}, กุลารบ ปุริสาร², อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์³

Natnicha Nasoongchon¹, Kularb Purisarn², Artit Chutchaipolrut³

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย^{1*,2,3}

Asia Graduate College

Author for Correspondence: Email: pott.kitt09@gmail.com*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 158 คน และครูผู้สอน จำนวน 295 คน ได้รับแบบสอบถามกลับมา จำนวน 428 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.48 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNImodified) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$, S.D.=0.81) สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.93$, S.D.=0.29) ส่วนความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น $PNImodified = 0.27$ และ 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าผลการความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยภาพรวมมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.39$, S.D.= 0.68) อยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.38$, S.D.= 0.69) อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ; ภาวะผู้นำดิจิทัล; ผู้บริหารสถานศึกษา

Received:27/02/2568, Revised:19/05/2568, Accepted:19/05/2568

Abstract

The objectives of this research were as follows: 1) to study the current conditions, the desirable conditions and the needs of a leadership in the digital age for school under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2 and 2) to study the digital leadership development guidelines of school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Office Area 2. The sample group consisted of 158 school administrators and 295 teachers. The questionnaire and interview form was used to collect data. However, 428 questionnaires were returned accounting 94.48%. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean,

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

standard deviation and the Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) technique was used to prioritize essential needs.

The results of the study found that 1) The current state of digital leadership of educational institution administrators, both overall and in each aspect, the average rating was at a high level ($\bar{X}=3.90$, S.D.=0.81). The desired condition of digital leadership among school administrators, both overall and in each aspect, had an average rating at the highest level ($\bar{X}=4.93$, S.D.=0.29). As for the necessary needs of digital leadership development of school administrators. Overall, there was a need index of PNI_{Modified} = 0.27 and 2) Guidelines for developing digital leadership for school administrators. Overall, it was appropriate. The average value was ($\bar{X}=4.39$, S.D. = 0.68) at a high level. And possibility the average value was ($\bar{X}=4.38$, S.D. = 0.69) at a high level.

Key words: Guidelines for The Digital Leadership Development; Digital Leadership; School Administrators

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มนุษย์ทุกคนที่อาศัยอยู่ภายใต้ความก้าวหน้าแห่งเทคโนโลยี ต้องมีการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เกิดความทัดเทียม ทันสมัย และสามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะเมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาหรือ covid-19 ซึ่งสภาวะดังกล่าวกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาอย่างมาก สถานศึกษาจะต้องมีการเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ระบบออนไลน์มากขึ้น บุคลากรกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้การใช้เครื่องมือออนไลน์ เพื่อการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยให้ความสำคัญกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งการสร้างอนาคตการศึกษาที่จะเข้าในระบบการศึกษาของประเทศไทยนั้น ต้องอาศัยความมุ่งมั่นที่สำคัญร่วมกันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

(ดาวรุ่งวรรณ ถวิลการ, 2564)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานให้เกิดสัมฤทธิ์ผล ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญที่สุดที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถในความเป็นผู้นำบริหารงานให้บุคลากรที่มีอยู่ช่วยกันทำงานและรู้จักเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เกิดประสิทธิผลและประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย(เบญจมาภรณ์ สอนวัฒนา, 2562: 154-667) โดยเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะนำมาปรับใช้ในสถานศึกษาควรเป็นสิ่งที่ทันสมัยและสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกสบาย ดังนั้นการนำเอามาใช้งานจึงควรเริ่มจากการตั้งเป้าหมาย สำหรับการจัดการศึกษาในอนาคตให้ชัดเจนก่อน จากนั้นจึงกำหนดกลยุทธ์และนำเอาเทคโนโลยี นวัตกรรมดิจิทัลที่เหมาะสมมาปรับใช้ตามวิสัยทัศน์ขององค์กรนั้นๆ(ทินกร บัวชูและทิพาพร บัวชู, 2562: 285-294)

ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในสถานศึกษาตลอดจนสร้างร่วมมือของการปฏิบัติงานร่วมกันภายในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีสมรรถนะและทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อเตรียมพร้อมให้กับสถานศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้ทันต่อความก้าวหน้าในยุคดิจิทัล (Digital Disruption) ผู้บริหารที่มีลักษณะข้างต้นนั้นสามารถกล่าวได้ว่าเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำดิจิทัล (Digital Leadership) ซึ่งมีความ

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

สอดคล้องกับ จิรพล สังข์โพธิ์, สุวรรณ จันทิวาสารกิจและเสาวนีย์ อยู่ดีรัมย์ (2560) ที่สรุปว่าภาวะผู้นำในการบริหารองค์กรยุคดิจิทัลจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำในองค์กรยุคดิจิทัลต้องมีการเรียนรู้พฤติกรรมความแตกต่างระหว่างบุคคล การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น การทำงานร่วมกัน และการให้รางวัลกับคนต่างยุคต่างสมัย(ทวีสันต์ วิชัยวงศ์และยุภาพร ยุภาศ, 2562: 667-680) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจึงจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างคุ้มค่าที่แท้จริง(เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2559) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีการบริหารจัดการด้านการศึกษา โดยใช้แนวทางการบริหารตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยนโยบายด้านที่ 3 นั้น มีตัวชี้วัดในการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และทักษะด้าน Digital Literacy, Digital Pedagogy และทักษะสื่อสาร ทั้งยังส่งเสริมการใช้ Digital Technology มาใช้ในการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ มีศักยภาพและมีคุณธรรมจริยธรรม(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ หรือแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลในการบริหารงาน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้หน่วยงานสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พัฒนาการศึกษาตามพันธกิจและเป้าประสงค์จะพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ ส่งเสริมสนับสนุนการบริหารการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 และระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 158 คน และกลุ่มตัวอย่างครู จำนวน จำนวน 295 คน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตอบสนองคู่ (Dual response format) ชนิด 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ระดับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 121) ดังนี้

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

- 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

หาความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ทุกข้อ นำแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำนวน 50 คน และหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach: 1990) โดยการหาค่าความเชื่อมั่นสภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.982 และค่าความเชื่อมั่นสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.984 นำแบบสอบถามใน Google form ได้รับแบบสอบถามตอบกลับ จำนวน 428 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.48 นำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560:121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความหมาย

4.51 – 5.00	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
2.51 – 3.50	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.50	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

วิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร PNI_modified ของนางลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวาณิช (สุวิมล ว่องวาณิช, 2558)

$$PNI_{\text{modified}} = (I - D)/D$$

I (Important) หมายถึง สภาพที่ควรจะเป็น (สภาพที่พึงประสงค์)

D (Degree of success) หมายถึง สภาพที่เป็นจริง (สภาพปัจจุบัน)

4. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) สรุปผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI _{Modified}	ลำดับที่
1. ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล	3.87	0.83	มาก	4.94	0.28	มากที่สุด	0.278	1
2. ด้านความรู้ดิจิทัล	3.90	0.81	มาก	4.93	0.29	มากที่สุด	0.265	2
3. ด้านการสื่อสารดิจิทัล	3.90	0.81	มาก	4.92	0.30	มากที่สุด	0.261	5
4. ความเป็นมืออาชีพดิจิทัล	3.91	0.80	มาก	4.93	0.29	มากที่สุด	0.263	4
5. ด้านพลเมืองดิจิทัล	3.91	0.80	มาก	4.94	0.28	มากที่สุด	0.264	3
รวม	3.90	0.81	มาก	4.93	0.29	มากที่สุด	0.270	-

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 สภาพปัจจุบันโดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ($\bar{X}$ = 3.90, S.D. = 0.81) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความเป็นมืออาชีพดิจิทัลและด้านพลเมืองดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน เท่ากับ ($\bar{X}$ = 3.91, S.D. = 0.80), ด้านความรู้ดิจิทัลและด้านการสื่อสารดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน เท่ากับ ($\bar{X}$ = 3.90, S.D. = 0.81) และด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 3.87, S.D. = 0.83) ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.93, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัลและด้านพลเมืองดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน เท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.94, S.D. = 0.28), ด้านความรู้ดิจิทัลและความเป็นมืออาชีพดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน เท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.93, S.D. = 0.29) และด้านการสื่อสารดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.92, S.D. = 0.30) ตามลำดับ และการประเมินความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น PNI_{Modified} = 0.270 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI_{Modified} = 0.278) รองลงมาด้านความรู้ดิจิทัล มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified} = 0.265), ด้านพลเมืองดิจิทัล มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified} = 0.264), ด้านความเป็นมืออาชีพดิจิทัล มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified} = 0.263) และด้านการสื่อสารดิจิทัล มีค่าดัชนี ความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified} = 0.261 ตามลำดับ

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

ข้อ	การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1) ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล							
1	สนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเองจน สามารถสร้างนวัตกรรมจาก เทคโนโลยีดิจิทัล	4.12	0.80	มาก	4.10	0.81	มาก
2	ผู้บริหารนำวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติ โดยการมอบหมายหน้าที่ในการ ปฏิบัติงานให้แก่ครูและบุคลากร	4.53	0.68	มากที่สุด	4.51	0.69	มากที่สุด
3	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำ เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการ ปฏิบัติงาน	4.08	0.82	มาก	4.12	0.80	มาก
4	ผู้บริหาร ครู และชุมชนร่วมกัน สร้างกลยุทธ์ดิจิทัลและแนวทางใน การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติใน สถานศึกษา	4.06	0.81	มาก	4.05	0.81	มาก
2) ด้านความรู้ดิจิทัล							
5	ผู้บริหารพัฒนาระบบ Big Data ในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ ของโรงเรียน	4.56	0.67	มากที่สุด	4.58	0.58	มากที่สุด
6	ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคโนโลยี ดิจิทัลและสร้างนวัตกรรมร่วมกับ ชุมชนในท้องถิ่น	4.48	0.69	มาก	4.54	0.58	มากที่สุด
7	ผู้บริหารส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็น เครื่องมือในการเข้าถึงองค์ความรู้	4.13	0.80	มาก	4.12	0.67	มาก

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

ข้อ	การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3) ด้านการสื่อสารดิจิทัล							
8	ผู้บริหารสามารถแบ่งปันข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ให้กับครูและบุคลากรโดยใช้สื่อดิจิทัล	4.15	0.79	มาก	4.21	0.74	มาก
9	ผู้บริหารส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการติดต่อสื่อสารระหว่างครู ผู้ปกครอง และผู้เรียนผ่านทางสื่อดิจิทัลต่าง ๆ	4.67	0.63	มากที่สุด	4.52	0.61	มากที่สุด
10	ผู้บริหารสามารถใช้สื่อดิจิทัลในการบันทึกข้อมูลและสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัลได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง	4.36	0.71	มาก	4.32	0.73	มาก
4) ความเป็นมืออาชีพดิจิทัล							
11	ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการหลักสูตรองค์ความรู้แนวใหม่ทางดิจิทัล	4.34	0.72	มาก	4.33	0.73	มาก
12	ผู้บริหารสามารถส่งเสริมช่วยเหลือให้มีความสำคัญกับการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี	4.87	0.39	มากที่สุด	4.63	0.64	มากที่สุด
13	ผู้บริหารสามารถกำหนดจุดประสงค์ในการสอนองค์ความรู้แนวใหม่ทางดิจิทัล	4.42	0.70	มาก	4.59	0.66	มากที่สุด
5) พลเมืองดิจิทัล							
14	ผู้บริหารวิเคราะห์ จัดทำแผนการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลแก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา	4.38	0.72	มาก	4.35	0.73	มาก

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

ข้อ	การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
15	ผู้บริหารนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ ในการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์	4.78	0.37	มากที่สุด	4.54	0.58	มากที่สุด
16	ผู้บริหารริเริ่มนำเอาเทคโนโลยี ดิจิทัลเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงความเป็นธรรม จริยธรรมและกฎหมาย	4.36	0.72	มาก	4.56	0.57	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด		4.39	0.68	มาก	4.38	0.69	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน และผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 อยู่ในระดับมาก โดยมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.39, S.D.= 0.68) และความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.38, S.D.= 0.69)

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.90, S.D.=0.81) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากร ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลเป็นปกติภายในองค์กรจนเกิดเป็นวัฒนธรรมในองค์กร และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการในสถานศึกษาในด้านต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจักรกฤษณ์ สิริริน (2561) ที่ได้กล่าวถึงด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลว่า กรอบงานบูรณาการภายใต้เครือข่ายดิจิทัลของสถานศึกษา ประกอบด้วย ศูนย์ข้อมูล เครื่องคอมพิวเตอร์ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์จัดการฐานข้อมูล และระบบการกำกับดูแลในเทคโนโลยีสารสนเทศและบนอินเทอร์เน็ตซอฟต์แวร์ แม้โครงสร้างพื้นฐานหลักจะรวมเป็นฮาร์ดแวร์ แต่หัวใจสำคัญก็คือการสร้างวัฒนธรรมองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญรัตน์ สุขแสน (2563) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่ากรอบแนวคิดการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล ประกอบด้วยองค์ประกอบของผู้นำดิจิทัลและวิธีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในยุคดิจิทัล ในส่วนสภาพปัจจุบันของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของเอกรัตน์ เชื้อวังคำ และวัลลภา อาริรัตน์ (2564) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผลการวิจัย พบว่าภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา มี 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การเป็นพลเมืองดิจิทัล 2) ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล และ 3) วิสัยทัศน์ดิจิทัลโดยรวมอยู่ในระดับมาก

สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ตระหนักถึงความสำคัญของวิสัยทัศน์ดิจิทัล เพราะวิสัยทัศน์จะช่วยกำหนดทิศทางที่จะดำเนินงานหรือกิจกรรมของสถานศึกษา มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน เพื่อบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของปณิดา สุการมย์ และกุหลาบ ปุริสาร (2566: 128-142) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความจำเป็นในการปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัล ต้องเข้าใจทิศทางการเปลี่ยนแปลงขององค์กร มีความคิดที่ทันสมัย มองการณ์ไกล และมีวิสัยทัศน์ดิจิทัลในการสนับสนุนส่งเสริมการบริหารจัดการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของนิศาชล บำรุงภักดี (2563) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรมีความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์ กำหนด เป้าหมาย ภาระงาน และตัวชี้วัดความสำเร็จทางเทคโนโลยีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกรัตน์ เชื้อวังคำ และวัลลภา อาริรัตน์ (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่ององค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่า ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ดิจิทัล คือ ผู้บริหารโรงเรียนสามารถสร้างวิสัยทัศน์ในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงาน ได้แก่การสร้างวิสัยทัศน์ที่มุ่งดิจิทัล การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการสร้างวิสัยทัศน์ ที่ส่งเสริมการพัฒนาและสร้างนวัตกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เรียงตามลำดับขององค์ประกอบดังต่อไปนี้ ความเป็นมืออาชีพดิจิทัลและด้านพลเมืองดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน, ด้านความรู้ดิจิทัลและด้านการสื่อสารดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจุบันเรากำลังอยู่ในศตวรรษที่ 21 โลกได้เข้าสู่สังคมที่เรียกว่า “สังคมความรู้” ความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นทุกวันและเราสามารถรับความรู้ได้จากหลายช่องทางและได้รับอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของชัยญภาภัก ไยดี (2561:150-164) ที่ได้ศึกษาเรื่องศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา พบว่าแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา (1) ด้านความเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ (2) ด้านพัฒนาการเรียนรู้ยุคดิจิทัล (3) ด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ (4) ด้านการพัฒนาอย่างเป็นระบบ และ(5) ด้านความเป็นพลเมืองดิจิทัล สอดคล้องกับแนวคิดของ Dubrin (2007) ที่กล่าวถึงผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ว่า มี 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) มีการสร้างวิสัยทัศน์ 2) การเผยแพร่วิสัยทัศน์ 3) การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญพรพรรณ สุระคาย (2565) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความรู้ดิจิทัล 2) วิสัยทัศน์ดิจิทัล 3) การสื่อสาร และ 4) การร่วมมือ มีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมในการนำไปใช้เพื่อ

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

เสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์จาก ผู้ทรงคุณวุฒิ อยู่ในระดับมากที่สุด

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน และผลการประเมินความ เหมาะสมและมีความ เป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินความ เหมาะสมความเป็นไปได้ ประกอบไปด้วยรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถและเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาบุคลากร และเมื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแนวทางการ พัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมานั้นพบว่า ผู้วิจัยมีการนำเอาข้อมูลจากระยะที่ 1 ผสมกับข้อเสนอแนะมาเป็นข้อมูลในการสร้างแนวทางการภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 อีกทั้งองค์ประกอบการดำเนินงาน วิธิดำเนินการ และ ผลการประเมินทำให้สามารถตัดสินใจในการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานั้น มีความเหมาะสมเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวันชัย สุขตาม(2562:63-75) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างความสามารถภาวะผู้นำดิจิทัลที่จำเป็นในยุคเปลี่ยนผ่านสู่สังคม ดิจิทัล ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ที่ประสบความสำเร็จในยุคเปลี่ยนผ่านสู่สังคมดิจิทัล จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มี ความสามารถภาวะผู้นำดิจิทัลครอบคลุมใน 7 มิติ คือ มิติการรับรู้ดิจิทัล มิติการมุ่งเน้นประชาชน มิติความสามารถ ในการเรียนรู้ มิติความสามารถในการปรับตัว มิติการขับเคลื่อนด้วยข้อมูล มิติการยอมรับทางวัฒนธรรม และมิติ การทำงานร่วมมือกัน โดยสรุปแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยสถานศึกษาได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ สัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการ บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และมีการอบรมพัฒนาเพื่อหาความรู้ใหม่ๆอยู่ เสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาได้กำหนดนโยบายและระเบียบในการใช้ดิจิทัลในสถานศึกษา เพื่อมุ่งเน้นให้บุคลากรได้ เห็นความสำคัญและประโยชน์ของเทคโนโลยีดิจิทัลโดยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานผ่านอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี ดิจิทัลที่เหมาะสมและทันสมัย สอดคล้องกับคำกล่าวของจิรพล สังข์โพธิ์และคณะ(2560) ที่ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ ในการบริหารองค์กรยุคดิจิทัลจำเป็นต้องมีมิติวิสัยทัศน์ มีมุมมองอนาคตในการคัดเลือกเทคโนโลยีดิจิทัล กระตุ้นให้ สนับสนุนการทำงานทางดิจิทัลด้วยการสร้างแรงจูงใจสอดคล้องกับความต้องการดิจิทัลของแต่ละบุคคลได้อย่าง ถูกต้อง และสอดคล้องกับคำกล่าวของ Bestterlife(2018) กล่าวถึงผู้นำแห่งวิสัยทัศน์ดิจิทัล วัฒนธรรมและการ เป็นผู้นำแห่งอนาคต มีลักษณะคือ 1) กำหนดทิศทาง เพื่อกำหนดเป้าหมายองค์การไปสู่อนาคต 2) กระตุ้นการ เปลี่ยนแปลง ส่งเสริมความเปลี่ยนแปลงในองค์กรเพื่อการแข่งขัน 3) ประชาสัมพันธ์ ผู้นำจะต้องเป็นผู้แนะนำ เจรจาต่อรอง ประสานงานกับภายนอกองค์กรได้เป็นอย่างดี และ 4) การสอนและชี้แนะ ผู้นำจะต้องสร้างทีมงาน ชี้ ให้ทุกคนมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยญญาภัค ไยดี(2561:150-164) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วน

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ทั้งหมด 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ 2) ด้านพัฒนาการเรียนรู้ยุคดิจิทัล 3) ด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ 4) ด้านการพัฒนาอย่างเป็นระบบ 5) ด้านความเป็นพลเมืองดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก

2. ด้านความรู้ดิจิทัล จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ได้ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรในการนำดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการ ได้ดำเนินการจัดหาและใช้อุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีคุณภาพ เหมาะสมภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดตามความต้องการของบุคลากรที่มีระเบียบรองรับและได้รับความเห็นชอบจากทุกฝ่ายในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา สอดคล้องกับคำกล่าวของบงกช ทองเอี่ยม(2561: 291-302) ที่ได้กล่าวว่า ความรู้ดิจิทัล ประกอบด้วย 1) การสร้างสรรค์ค้นหาวิธีการสื่อสารและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้ผู้อื่นเข้าใจผ่านสื่อดิจิทัล 2) การใช้ความรู้ในการเลือกสื่อดิจิทัลสำหรับสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม และ 3) ความเข้าใจ มีการคิดวิเคราะห์แยกแยะ ประเมินสื่อดิจิทัลว่าสิ่งใดเป็นประโยชน์ และสอดคล้องกับคำกล่าวของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน(2560) ได้กล่าวว่า ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หรือ Digital literacy หมายถึง ทักษะในการนำเครื่องมืออุปกรณ์และเทคโนโลยีดิจิทัล ที่มีอยู่ในปัจจุบันมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญพรรณ สุระคาย(2565) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นและพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความรู้ดิจิทัล 2) วิสัยทัศน์ดิจิทัล 3) การสื่อสาร และ 4) การร่วมมือ

3. ด้านการสื่อสารดิจิทัล จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ได้มีการทำงานเป็นทีมและให้ความสำคัญกับบุคลากรทุกคนได้มีส่วนร่วมเสนอปัญหา ข้อคิดเห็น มีการเสนอแนะและนำข้อมูลสารสนเทศมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุง พัฒนางานและใช้ประโยชน์ในการบริหารที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพอย่างเท่าเทียม ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของดาวรรณ ถวิลการ(2564) ที่ได้กล่าวว่าตัวบ่งชี้การสื่อสารดิจิทัล ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการใช้เทคโนโลยี 2) ใช้สื่อออนไลน์ในการวางแผนงานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3) สนับสนุนให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยีในการประสานงาน 4) เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามาใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต 5) สร้างเครือข่ายการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูลสถานศึกษา 6) ใช้เครื่องมือดิจิทัลเป็นเครื่องมือสื่อสารกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 7) จัดทำสารสนเทศเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร 8) เผยแพร่กลยุทธ์และการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ผ่านระบบออนไลน์ 9) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ และ 10) ใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ของสถานศึกษา และสอดคล้องกับปณณัฐ มาเชค(2565) ที่ได้กล่าวว่า การสื่อสาร (Communication) หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่แสดงออกถึงการมีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร มีความสามารถในการใช้ทักษะฟัง พูด อ่านเขียน เพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญพรรณ สุระคาย(2565) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น และเพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความรู้ดิจิทัล 2) วิสัยทัศน์ดิจิทัล 3) การสื่อสาร และ 4) การร่วมมือ

4. ด้านความเป็นมืออาชีพดิจิทัล จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ได้จัดทำแผนกลยุทธ์ที่มีการเชื่อมโยงเทคโนโลยีดิจิทัลกับการจัดการบริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ฝ่าย เพื่อให้เกิดเป็นระบบที่มีคุณภาพสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา สอดคล้องกับคำกล่าวของจิณณวัตร ปะโคทั้ง (2561) ที่ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ จำเป็นที่ต้องพัฒนาทักษะด้านไอทีอย่างน้อย 5 ด้าน ได้แก่ ทักษะที่ 1 การใช้เครื่องมือที่มีอยู่เทคโนโลยี ทักษะที่ 2 การค้นหา และใช้งาน ทักษะที่ 3 การสอนและเรียนรู้ ทักษะที่ 4 การสื่อสารและความร่วมมือ ทักษะที่ 5 สร้างและนวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจักรี พันธสมบัติ, กรองทิพย์ นาควิเชตร, ไพศาล หวังพานิช, และมานะ สิ้นธุระยานนท์ (2561: 101-111) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีประสิทธิผลในยุคดิจิทัล การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาคาทอลิก มีขั้นตอนการวิจัย 3 ระยะ ดังนี้ระยะที่ 1 การศึกษา ลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาคาทอลิก ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาคาทอลิก และระยะที่ 3 การศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาคาทอลิก ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีประสิทธิผลในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 1) คุณธรรมตามอัตลักษณ์ การศึกษาคาทอลิก 2) การมีวิสัยทัศน์ 3) การคิดเชิงกลยุทธ์และการบริหารเชิงรุก 4) สมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 5) การพัฒนาความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพ 6) การมีมนุษยสัมพันธ์และการทำงานเป็นทีม 7) การเสริมพลังและสร้างแรงบันดาลใจ และ 8) การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ

5. ด้านพลเมืองดิจิทัล จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีความสามารถในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงาน ให้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการติดต่อประสานงาน มีการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ด้าน ICT ให้ครูและผู้เรียนในสถานศึกษาได้ใช้งานร่วมกัน เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยี สอดคล้องกับสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้(องค์การมหาชน)(2564) ที่กล่าวว่า ความเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship) หมายถึง แนวคิดแนวปฏิบัติที่ให้พลเมืองได้เรียนรู้และมีความสามารถในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างชาญฉลาด รู้เท่าทันและสามารถปกป้องตนเองจากความเสี่ยงต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และสอดคล้องกับงานวิจัยของไชยา ภาวะบุตร, สุรัตน์ ดวงชาทม, และสุมัทนา หาญสุริย์ (2563: 1-11) ได้ทำการศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล 2) สร้างและพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล และ 3) ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาดำเนินการผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) โรงเรียนแห่งนวัตกรรม 2) การสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัล 3) บุคลากร เทคโนโลยีและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล 4) จริยธรรมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และ 5) บุคลากรเทคโนโลยีเพื่อการวัดและประเมินผล

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ดังนี้

6.1.1 จากการศึกษาพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า มีความต้องการด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัลมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพราะจะทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6.1.2 จากการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามองค์ประกอบ ซึ่งส่งผลให้ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาได้ และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน และมีตัวบ่งชี้ 16 ตัวบ่งชี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้จริงนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา

6.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

6.2.1. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นรายด้าน โดยเฉพาะด้านที่มีระดับความต้องการจำเป็นมาก เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาได้ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง

6.2.2 ควรมีการวิจัยติดตามผลการนำสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามผลการนำความรู้ ความเข้าใจและทักษะปฏิบัติการไปใช้อย่างคงทนและพัฒนาต่อไป

7. ข้อค้นพบจากการวิจัย

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล หมายถึง วิธีการดำเนินงานและพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่แสดงถึงทักษะความสามารถ กระบวนการ วิธีการ และคุณลักษณะส่วนบุคคลในฐานะผู้นำในการบริหารงานที่สามารถสร้างความเชื่อมั่น สร้างแรงจูงใจ สนับสนุนการทำงานร่วมกัน มีความคิดสร้างสรรค์สามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการปฏิบัติงานในองค์กร ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ดิจิทัล ความรู้ดิจิทัล การสื่อสาร ความเป็นมืออาชีพ และพลเมืองดิจิทัล สรุปได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

8. บรรณานุกรม

- กัญญารัตน์ สุขแสน. (2563). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,มหาวิทยาลัยรังสิต.
- จิณฉัตร ปะโคทั้ง. (2561). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ. อุบลราชธานี: คณะครุศาสตร์,มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- จิรพล สังข์โพธิ์สุวรรณ จันทิवासารกิจ และเสาวนีย์ อยู่ดีรัมย์. (2560). ภาวะผู้นำในการบริหารยุคดิจิทัล: องค์การไอทีและองค์การที่เกี่ยวข้องกับไอทีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยนวัตกรรมการบริหาร,มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

จักรกฤษณ์ สิริริน. (2561). **ภาวะผู้นำตัวใหม่: ภาวะผู้นำ ICT.**

สืบค้นจาก http://web.facebook.com/EadInnoNews/post/1642173849204/?_rdc=1&_rdr.

สืบค้นเมื่อ 11 มิถุนายน 2565

จักรี พันธสมบัติ, กรองทิพย์นาควิเชตร, ไพศาล หวังพานิช, และมานะ สิ้นธุวานนท์. (2561).

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือที่มีประสิทธิผลในยุคดิจิทัล. วารสารนครราชสีมา, ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนกันยายน – ธันวาคม 2561, หน้า 101 - 111.

ไชยา ภาวะบุตร, สุรัตน์ ดวงชาทม, และ สมัทนา หาญสุรีย์. (2563). **รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล.** วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, ปีที่ 9 ฉบับที่ 33 ประจำเดือนตุลาคม – ธันวาคม 2563, หน้า 1 - 11.

ชัยญากต์ ไยดี. (2561). **การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา.** วารสารคุญภัณฑิตทางสังคมศาสตร์, ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม – เมษายน 2561, หน้า 150 - 164.

ดาวรรณ ฤทธิการ. (2564). **ภาวะผู้นำดิจิทัล Digital Leadership.** ขอนแก่น:มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ทินกร บัวชู, และทิพภาพร บัวชู. (2562). **ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา.** วารสารครุศาสตร์สารมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2562, หน้า 285 - 294.

ทวีสันต์ วิชัยวงศ์และยุภาพร ยุภาศ. (2562). **ภาวะผู้นำยุคใหม่และทักษะในการบริหารงานในองค์กร.** วารสารวิชาการแสงอีสาน, ปีที่ 16 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2562, หน้า 667 - 680.

นิศาชล บำรุงศักดิ์. (2563). **ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสกลนคร.** วิทยานิพนธ์, คุุศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

บงกช ทองเอี่ยม. (2561). **การพัฒนาตัวชี้วัดทักษะการรู้ดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครูในมหาวิทยาลัยแบบไม่จำกัดรับ.** วารสารวิชาการ, สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม – มิถุนายน 2561, หน้า 291-302.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น.(พิมพ์ครั้งที่ 10).** กรุงเทพฯ : สุริยาสาน, หน้า 121.

บุษยพรรณ สุระคาย. (2565). **การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์.** วิทยานิพนธ์ปริญญา, การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เบญจมาภรณ์ สอนวัฒนา. (2562). **ภาวะผู้นำที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2.** วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, ปีที่ 16 ฉบับที่ 74 ประจำเดือนกรกฎาคม – กันยายน 2562, หน้า 154-167.

- วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568
- ปณิดา สุภารมย์, และกุหลาบ ปุริสาร. (2566). **แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของแก่น เขต 5.** วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม – มีนาคม 2566, หน้า 128-142.
- ปุณณิษฐา มาเชค. (2565). **การบริหารองค์กรทางการศึกษาในยุคดิจิทัล.** ภาควิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วันชัย สุขตาม. (2562). **การเสริมสร้างความสามารถภาวะผู้นำดิจิทัลที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารท้องถิ่นในยุคเปลี่ยนผ่านสู่สังคมดิจิทัล.** วารสารการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2562, หน้า 63 - 75.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น.(พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุง).** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.). (2560). **Digital literacy โครงการพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ.** สืบค้นจาก <https://smartcitythailand.com/digital-literacy-government-staff-digital-knowledge-development-project/>, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2566
- สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) (2564). **8 ทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัล** สืบค้นจาก <https://www.okmd.or.th/okmd-kratoomkit/4673/>, สืบค้นเมื่อ 11 มิถุนายน 2565
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2562). **คู่มือการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ : แม็กซ์พอยท์.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). **การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in Digital Era).** สืบค้นจาก <https://www.truelookpanya.com>, สืบค้นเมื่อ วันที่ 23 มกราคม 2566.
- เอกรัตน์ เชื้อวังคำ, วัลลภา อาริรัตน์. (2564). **องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4.** การประชุมผลงานวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติครั้งที่ 22, วันที่ 25 มีนาคม 2564, คณะสหวิทยาการ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Bestterlife. (2018). **ภาวะผู้นำเป็นผู้นำแห่งวิสัยทัศน์วัฒนธรรมและการเป็นผู้นำแห่งอนาคต.** สืบค้นจาก <https://joo.gl/hpiKkp>, สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2565
- Cronbach, L. J. (1990). **Essentials of psychology testing (5th ed.).** New York: Harper Collins.
- Dubrin. (2007). **Principles of Leadership: South-Western :** Cengage Learning